

закон: психологічні проблеми та шляхи їх розв'язання: зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті проф. С. П. Бочарової (30 берез. 2017 р., м. Харків, Україна) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; Ін-т психології імені Г. С. Костюка Нац. акад. пед. наук України ; Консультат. місія Європейського Союзу в Україні. – Харків: ХНУВС, 2017. – С. 177-179.

2. Лунячек В. Е. Компетентнісний підхід як методологія професійної підготовки у вищій школі / В. Е. Лунячек // Публічне управління: теорія та практика. – 2013. – Вип. 1. – С. 155-162. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Pubupr_2013_1_27.pdf.

М. А. ЯРОМЕНОК

Національна академія внутрішніх справ

ПРОФІЛАКТИКА ДЕФОРМАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ СВІДОМОСТІ ПРОКУРОРІВ

Виконання покладених на прокуратуру завдань потребує від її працівників високого професіоналізму, неупередженості, чесності, порядності та здатності протистояти намаганням неправомірного впливу на їхню службову діяльність [1]. Саме такі вимоги до прокурора ставить сучасне суспільство та чинне законодавство.

Як засвідчило експертне опитування одним із чинників, які перешкоджають ефективній реалізації покладених на прокурора завдань є професійна деформація, яка призводить до упередженості, надмірної категоричності, завищеної самооцінки, емоційного виснаження, спотвореного сприйняття і тлумачення поведінки осіб, які входять до сфери професійних інтересів прокурора тощо.

З огляду на причини виникнення професійної деформації, її відкриту та приховану форми прояву варто безупинно профілактично впливати. Так, до числа напрямів такого впливу необхідно віднести насамперед:

- формування в кожного суб'єкта прокурорської діяльності активної життєвої позиції, ділових якостей, почуття необхідності безперервного самовдосконалення, компетентності, свідомого ставлення до праці та її результатів[3];

- запровадження, удосконалення і активне сприяння роботі психологічної служби в органах прокуратури, на яку покласти завдання із забезпечення виконання функцій психологічної діагностики, корекції, профілактики, освіти, консультування [5];

- проведення професійного психологічного відбору під час прийому на роботу, періодично та при зарахуванні на вищу посаду, що б дозволило спрогнозувати вірогідність виникнення професійної деформації в конкретних умовах службової діяльності і могло б бути використане під час ухвалення кадрових рішень;

- проведення професійно-психологічних тренінгів, на яких необхідно освоювати вправи аутотренінгу та предметної гри шляхом практичного відтворення реальних практичних ситуацій, що сприяє виникненню прагнення до самоаналізу, саморозвитку, самоконтролю і корегування своїх особистих якостей [2].

Варто зауважити, що, окрім профілактики, існує ряд факторів, що перешкоджають професійній деформації прокурорів, зокрема [4]: наявність широкого кола інтересів, здатність контролювати свої дії і вчинки, адекватна самооцінка, стриманість, прояв «твердості» характеру у складних ситуаціях, терпимість до недоліків оточуючих, відповідність виконуваної роботи інтересам, уважне ставлення до інших людей, чіткість у визначенні функціональних обов'язків, задоволеність режимом і умовами служби, консультування, додаткове навчання, підвищення кваліфікації, накопичення професійного досвіду шляхом в т. ч. безпосередньої взаємодії з колегами, самоактуалізація, розвиток навичок саморегуляції з метою попередження виникнення негативних емоційних станів, комунікативних навичок з метою підвищення ефективності професійного спілкування.

Таким чином, існуючі напрямки попередження, недопущення та подолання рівня професійної деформації працівників прокуратури свідчать про реальну можливість покращення ситуації, що склалася в зазначеній сфері, шляхом вжиття комплексу психологічних, педагогічних та управлінських методів, поділ на які є дещо умовним, оскільки сам процес такої роботи повинен бути цілісним, включаючи в себе конкретні програми й плани індивідуально-психологічної роботи із співробітником прокуратури з урахуванням комплексу індивідуальних психологічних, педагогічних і організаційних впливів, а також колективні й групові форми роботи з особовим складом конкретної прокуратури [4].

Отже, небезпека деформації особистості працівника прокуратури полягає не лише в тому, що такий працівник втрачає моральні, естетичні, правові, а потім і ділові якості, а й в тому, що його дії і настрої призводять до дуже небажаних соціальних наслідків у відносинах між органами прокуратури і населенням. Морально-професійна деформація часто є причиною вчинення працівниками прокуратури протиправних діянь, пов'язаних з порушенням конституційних прав громадян, що, у свою чергу, призводить, до підриву такого основоположного принципу національного законодавства, як законність, завдає істотної шкоди авторитету органів державної влади і дискредитує саму ідею побудови правової держави

Література

1. Кодекс професійної етики та поведінки працівників прокуратури, затверджений Наказом Генерального прокурора України від 28.11.2012 р. № 123
2. Александров Ю. В. Проблеми професіоналізації та професійної деформації співробітників органів внутрішніх справ/ Александров Ю. В. // Право і безпека. – 2012. – № 4(46). – С. 323-328
3. Бондаренко В. Морально-професійна деформація та її профілактика в діяльності працівників міліції/ Бондаренко В. // Іменем закону. – лютий 2008. – №6 (5600). – С. 26-27
4. Леженіна Л. М. Засоби профілактики професійної деформації особистості у слідчих Служби безпеки України/ Леженіна Л. М. // Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди Серія «Психологія». – 2015. – Випуск 50. – С. 131-137
5. Озерський І. В. Окремі питання професійної компетенції психолога органів прокуратури/ Озерський І. В. // Економіка. Фінанси. Право. – 2009. – № 10. – С. 30-33
6. Медведєв В. С. Психологічні якості працівників ОВС як чинники протидії професійної деформації/Професійне становлення особистості: Матеріали У Всеукраїнської науково-практичної конференції, Одеса, 15 лютого 2013 року. – Одеса: ОДУВС, 2013. – С. 41-42
7. Медведєв В. С. Професійна деформація працівників органів внутрішніх справ (профілактика та корекція) /Міжнародна поліцейська енциклопедія. Том УІІІ. Інформаційно-аналітична, освітня та наукова діяльність, психологічні засади поліцейської служби, міжнародне співробітництво. – К. – Атіка, 2014. – С. 788-790.